

MARK BOURRIE

VRAŽEDNÁ HRA

JAK ISLÁMSKÝ STÁT LÁKÁ
NOVÉ BOJOVNÍKY

Vražedná hra

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Mark Bourrie
Vražedná hra – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2016

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Vražedná hra

Jak Islámský stát láká nové bojovníky

MARK BOURRIE

**CPress
Brno
2016**

OBSAH

Poznámka k terminologii	7
1. Kanadský mladík v Sýrii	9
2. Děti jiných matek, armády jiných mužů	25
3. Mysl dítěte	43
4. Zahájení hry	69
5. Vůle zabíjet	85
6. Twitteroví bojovníci	115
7. Sný o válce a zelených ptácích	135
8. Ti, kdo zůstanou	153
9. Zachraňte ty děti	167
10. Neexistuje na to zákon?	183
11. Smutek těch, kdo zůstali	199
12. Když se Johnny vrátí domů	209
13. Neřešitelná hádanka	219
Poděkování	225
Poznámky	227

POZNÁMKA K TERMINOLOGII

EXISTUJE JISTÁ KONTROVERZE OHLEDNĚ NÁZVU ORGANIZACE, která se pokouší vytvořit chalífát v severní Sýrii a Iráku. Členové této organizace a většina západních médií preferují pojem „Islámský stát“. Jenže název islámský stát nebo islámská republika používá několik jiných zemí. Tvzení, že toto je jediný Islámský stát, se opírá o domněnku, kterou nechci prosazovat. „Islámský stát v Iráku a Levantě“ není jen zastaralý, ale také geograficky nepřesný pojem, neboť většina Levanty, regionu ve východním Středomoří je, zatím, mimo jeho spáry. Zdá se, že nejvhodnější je označení „ISIS“, protože to může zároveň znamenat jak „Islámský stát v Iráku a Sýrii“, tak „Islámský stát v Sýrii a aš-Šámu“. Proto budu používat tuto zkratku, pokud nebude uveden jiný pojem.

Terorismus je slovo, které má mnoho významů. Já ho považuji za formu války. Pokusím se ho používat bez hodnocení podstaty věci, za kterou ti, kdo ho používají, bojují. Budu se řídit definicí Paula Wilkinsona, který je odborníkem na tuto tematiku:

Je plánován a prováděn proto, aby vytvořil atmosféru extrémního strachu. Jeho terčem nejsou pouze bezprostřední oběti. Inherentně zahrnuje útoky na náhodné nebo symbolické cíle, včetně civilistů.

Ve společnosti, v níž se vyskytne, je považován za „nenormální“ v doslovném smyslu, neboť porušuje normy regulující spory, protesty a disent.

Je používán primárně, byť ne výhradně, k ovlivnění politického chování vlád, komunit nebo specifických společenských skupin.¹

„Džihádistický terorismus“ a „džihád“ jsou, to přiznávám, sporné pojmy. Pro miliony muslimů je džihád osobním úsilím o duchovní naplnění prostřednictvím činů, které neubližují ostatním. Ovšem zde bude používán džihád v jiném významu, v tom, ve kterém ho používají bojovníci z ISIS a jiných organizací, totiž jako popis násilí motivovaného krajními interpretacemi islámu. Netýká se jednoho určitého konfliktu nebo nějakého tažení.²

Chalífát je režim, který deklaruje, že jeho vůdce je nástupcem Proroka Mohameda a duchovním vůdcem islámu, který má za úkol posunovat jeho hranice. Historicky chalífát zahrnoval vládu v souladu s islámským právem, kdy byli vůdcové v rámci sunnitské praxe voleni a v rámci šíitské tradice vybíráni ze skupiny imámů. Vládcové osmanské říše používali titul chalífa do svého svržení po první světové válce.³

KAPITOLA 1

KANADSKÝ MLADÍK V SÝRII

Zabij jednoho a zastrašíš deset tisíc.

Sun-c⁴

TO PEČLIVĚ NATOČENÉ VIDEO ZAČÍNÁ ZÁBĚREM ŠLA-
chovitého mladého muže s dlouhými, plstnatými vlasy a řídkým
vousem, který je oděn do volného černého pláště a kráčí kolem
jakési ruiny někde na Blízkém východě. Má na sobě hnědou bojovou
vestu a nese samopal AK-47. Objeví se znak ISIS a pak, po krátkém vzý-
vání Alláha, John Maguire – někdejší vysokoškolský student a punkový
hudebník – osloví své krajany.

*Lidé Kanady, říká se, že Kanadané jsou vzdělaní, co vám tedy brání
v tom, abyste pochopili, že akce, jako byla ta provedená bratrem
Ahmadem Rouleauem (Martin Couture-Rouleau) z Montrealu,
a útok na parlament v Ottawě jsou přímou odpovědí na vaši účast
v alianci, která vyhlásila válku muslimskému lidu?*

Vaši vůdcové, muži a ženy, které jste zvolili, aby řídili vaši zemi, zašli v globální válce proti Islámskému státu příliš daleko. Vaši poslanci a vůdcové se dobrovolně rozhodli vstoupit do spojenectví zemí bojujících proti muslimům. Proto by nemělo být překvapení, pokud jsou operace muslimů prováděny tam, kde vás zasáhnou nejcitelněji – na vaši půdě –, jako odvěta za nevyprovokovanou agresi vůči našemu lidu.

Nemáte právo žít v bezpečí, pokud vaše země páchá ukrutnosti na našem lidu. Čím více bomb bude dopadat na náš lid, tím více z nás si uvědomí, že džihád proti Západu a jeho spojencům po celém světě je nezpochybnitelnou náboženskou povinností týkající se každého muslima.

To video je velmi kvalitně vyrobeno. Ukazuje tvář Johna Maguirea z různých úhlů a značně ji příkrásluje. Pozadí je pečlivě zvoleno. Budova se stopami po nábojích a zničeným patrem, možná po leteckém útoku kanadských pilotů nebo letců jiných západních zemí, které útočí na ISIS. Před hezkou, nepoškozenou mešitou se třepotá velká černá vlajka ISIS.

Maguirovy výhružky pokračují.

A čím více muslimů utlačujete, vězníte, špehujete nebo jim bráníte odcestovat do Islámského státu, tím více jich bude inspirováno k tomu, aby potrestali vaše občany podobně, jako vy utiskujete ty naše. Váš lid se stane terčem podobných útoků, jakými vy podrobuji nás. Varuji vás před potrestáním ze strany mudžáhidů v tomto životě i před mnohem větším potrestáním, totiž věčným trestem pekelného ohně, který čeká ty, kdo zemřeli, aniž by se jako muslimové podrobili jedinému skutečnému Bohu.

Pak se Maguire pokouší apelovat na Kanaďany a vysvětlit jim, jak se obyčejný kluk z malého města v Ontariu stal hvězdou propagandy ISIS, aniž by měl nůž na krku. Současně se pokouší prezentovat jako zdravý mladý člověk, který se svobodně a rozumně rozhodl, zatímco západní média tvrdí, že do ISIS vstupují pomatenci.

Byl jsem jedním z vás. Byl jsem typický Kanaďan. Vyrůstal jsem na hokejovém kluzišti a pubertu strávil hrou na kytaru.

Nebyl jsem trestán. Byl jsem nadaný student a na univerzitě jsem měl dobré výsledky. Jak se tedy někdo z vás může dostat sem? A proč vaši vlastní spoluobčané bojují u vás proti vám? Odpověď zní, že jsme přijali skutečné poselství proroků a poslů Božích.

Po krátké teologické přednášce se na chvíli objeví znak ISIS, načež se vrátíme k Maguirovi a vidíme ho z boku a zepředu. Obrací svou pozornost ke kanadské muslimské minoritě, která si podle něj musí nechat líbit hrůzy páchané jejím jménem a současně se má pokusit o nový začátek v neznámé zemi.

Muslimům žijícím v Kanadě říkám toto: „Jak můžete žít mezi nevěřícími, pod jejich nespravedlivými, člověkem vytvořenými zákony, které pomalu ale jistě omezují práva muslimů, navíc nyní, když byl vytvořen chalífát? Jak mezi nimi můžete žít v míru, když jejich vůdcové, kteří reprezentují masy, nyní vedou křížovou výpravu proti vašim muslimským bratrům a sestrám? Podle islámských zásad žijete v zemi války, v zemi, která neustále utlačuje a podporuje útlak muslimů po celém světě. Muslim teď nemůže žít v zemi, jako je Kanada, v Americe nebo v Evropě, jedině že by tam bojoval za věc Alláha. Nenechte se obelstít západními vůdci, kteří vám tvrdí, že nemají nic proti islámu a muslimům a že pouze bojují s terorismem. Výsledky

jejich kobercového bombardování hovoří za vše. Útočí na muslimský lid jako celek. Zapomněli jste, že Alláh nám říká, jak se budou nevěřící chovat vůči věřícím?

Po chvíli Maguire prohlásí, že muslimové na Západě mají na vybranou.

Hidžra (migrace) nebo džihád. Buďte si sbalte své věci, nebo připravte výbušniny. Buďte si kupte letenku, nebo nabruste nůž. Buďte odjedte do Islámského státu a žijte tam podle Alláhových zákonů, nebo následujte příkladu bratra Ahmada Rouleaua a nebojte se výčitek.

Video končí záběrem na vlajku ISIS vlající nad Johnem Maguirem, který kráčí pryč. Jde o profesionálně vytvořené propagandistické a marketingové dílo. Muzikant z Kanady by musel za tento šestiminutový klip značné kvality zaplatit velké peníze.

Kanadští politikové a média toto video brali velmi vážně. Na YouTube se objevilo 8. prosince 2014, jenom několik týdnů poté, co Martin Couture-Rouleau, jiný muslimský konvertita, zabil vojáka na parkovišti u Montrealu. V té samé době jiný mladý muž, který přestoupil na muslimskou víru, zastřelil Nathana Cirilla, neozbrojeného strážného u válečného památníku National War Memorial. Potom ukradl auto a vtrhl do budovy kanadského parlamentu.

Na některé kanadské muslimy Maguirovo video dojem neudělalo. Muhammad Robert Heft, muslimský činitel z Toronta a známý kritik extremismu, prohlásil, že pochybuje o tom, že by to video inspirovalo další útoky v Kanadě nebo vstup dalších Johnů Maguirů do ISIS. „(Maguire) si lže do kapsy, pokud si myslí, že jeho poselství bude mít na muslimy v Kanadě a ve světě vliv. Pravděpodobně to jejich věc spíš poškodí, než

jí pomůže, protože to ukazuje, jak jsou nevzdělaní. Tvrdí, že podporuje Syřany, ale copak on Syřany nezabíjí, pokud se nepodrobí jeho skupině? Není obtížné jeho teologii demaskovat.“

Ukázalo se, že to byla Maguirova labutí píseň. O několik týdnů později byl podle ISIS zabit v boji s Kurdy o město, jehož název většina Kanadánů nikdy neslyšela. Muslimové, kteří jsou proti teroristické taktice ISIS, tvrdí, že takový Maguirův konec očekávali. Hammad Raza, student strojírenství z University of Ottawa, který se s Maguirem setkal v univerzitní modlitebně a stal se jeho přítelem, se s ním přestal stýkat, když si uvědomil, že jeho přítel podporuje „nechutnou ideologii“.

„Mohl zabít tolik lidí. Je to opravdové neštěstí. Takoví lidé jsou jako chodící bomby. Mohou explodovat kdykoli.“

Jak se student z Kanady stane hvězdou propagandistického videa ISIS? Co může motivovat někoho, kdo vede zdánlivě normální život – hraje v kapele, je nervózní kvůli svým známkám, hraje hokej –, k tomu, aby opustil svou rodinu a kamarády, zbavil se svého majetku, utratil peníze za cestu na jedno z nejnebezpečnějších míst na světě a tam vstoupil do organizace, která svým nepřítelům seká hlavy a přibíjí je ke křížům? A proč se tolik mladých lidí, těch, co byli vychováni jako muslimové, i těch, co tak vychováni nebyli, vydává na tu samou cestu? Odjezd z domova a vstup do ISIS se stal natolik běžným, že televizní show Saturday Night Live vytvořila parodické video s Dakotou Johnsonovou, hvězdou filmu Padesát odstínů šedi, kterou její otec přivezl na letiště, kde už na ni čekali po zuby ozbrojení bojovníci ISIS.

John Maguire, hvězda videa ISIS, kterou čekal brzký konec, vyrostl v Kemptvillu, městečku mezi Ottawou a řekou svatého Vavřince. Kemptville má 3 500 obyvatel, což je dost na to, aby tam fungovalo několik obchodů, lokálů, kostelů a škol. Je zde také zemědělská fakulta a je odtud blízko na plavební kanál Rideau, oblíbenou rekreační oblast. Necelých

dvacet minut cesty autem za městem je most přes řeku svatého Vavřince, po němž se dá dostat do Spojených států. Kemptville je hezké místo, které jako mnohá jiná městečka v jižním Ontariu přitahuje lidi, co si oblíbili venkov nebo mají plné zuby velkoměst.

Jeho dětství bylo chaotické. Johnův otec Peter byl mechanik, motorkář a ve svém volnu hrál v garáži v jedné kapele. Peter měl poněkud nekonvenční názory ohledně politiky a soudobých událostí. Podle jeho kamarádů Peter Maguire věřil, že útoky v New Yorku a Washingtonu 11. září 2001 provedla americká vláda a že holokaust je výmysl. Když byl John malý, začal se Peter hádat s Johnovou matkou Patricií Earl. V roce 2003, když bylo Johnovi dvanáct, se rodina rozpadla a John potom žil se svým otcem. Zdálo se, že to funguje. Peter neměl moc peněz, ale dokázal Johnovi koupit hokejovou výstroj a později terénní motorku.

Na střední škole měl John přezdívku JMag a oblékal se jako dítě z velkoměstské ulice (nebo se to tak aspoň zdálo pubescentům z Kemptvillu). Maguire hrál v punkrockových a hiphopových kapelách, ale nezříkal se ani klasického rocku a popu (k jeho oblíbeným hudebníkům patřila komerční skupina Marky Mark and the Funky Bunch, která byla populární předtím, než se narodil). Alkoholu a drogám se vyhýbal. Jeho spoluhráči byli poměrně normální. Evan Massey, člen Maguirovy kapely The Shackles, se stal křesťanským pastorem v Kemptvillu. Tvrdí, že jeho kamarád se ho ptal na víru, ale že jeho postoje byly zjednodušující, povrchní a zavádějící. „Rozhodně o Bohu nic nevěděl.“ O svém rodinném životě, který byl čím dál tím chaotičtější, Maguire nic Masseymu neřekl. „Věci, které pro něj byly důležité nebo které ho trápily, si nechával pro sebe.“

Massey a Maguire se na škole dostali do potíží a kvůli drobným prohřeškům několikrát propadli. Většina spolužáků si však Maguirea pamtuje kvůli jeho ostrovtipu a sebeironickým žertům. Punk-rock nebral

tak vážně a utahoval si sám ze sebe. Evan Massey vzpomíná, že „veškerý jeho punk spočíval ve výkřiku ‚anarchie!‘. Skoro každý den si z toho dělal legraci.“

Maguire byl extrovert. Nejenže hrál v kapelách, navíc také četl zprávy ve školním rozhlasu. Ty prokládal vtipy a zesměšňoval učitele za to, že nestáli během hymny. Všechno, co dělal, dělal s energií, vydřel dobré známky a získal pověst mladého muže, kterého čeká úspěch. Jiný student o něm později hovořil jako o „člověku se silnou vůlí“ a „neortodoxním mysliteli“. „Možná není náhoda, že jakmile se dostal do toho světa (ISIS), šel do toho naplno.“

Když se objevilo video ISIS, kamarádi, hlavně ti z Kemptvillu, Maguire, s nímž vyrůstali, nepoznávali. Jeden prohlásil: „Nic z toho, co jsem teď o něm slyšel, se nijak nepodobá JMagovi, kterého jsme znali, se kterým jsme hráli v kapele nebo se bavili o víkendy. Nikdy jsem si nevšiml chování, které by vedlo k takové nenávisti k náboženským nebo společenským skupinám (...) Zarmoutilo mě to, když jsem slyšel o tom, jak tíhne k radikálnímu extremismu. Mohl bych mluvit o tolika věcech. Nevím, jestli se ze Sýrie dostane živý.“⁵

Ať už byl důvod Maguireovy konverze k okrajové skupině islámu jakýkoli, neprobíhalo to nijak uspěchaně. Naopak, celé měsíce trávil studiem tohoto náboženství, četbou koránu a setkáváním se s lidmi (ať už tvář v tvář, nebo po internetu), jež islám berou velmi vážně.

Luke Lavictoire, Maguirův kamarád, tvrdí, že Maguire byl důkladný. „Hodně se ptal. Nebyl to žádný hlupák, a kdyby se ho někdo snažil oklamat nebo jím manipulovat, nedovolil by to. Než se do něčeho pustil, vždycky si o dotyčné věci zjistil všechno.“ Maguire byl „ambiciózní“ a věřil, že se narodil z určitého důvodu. „Chtěl něco dokázat.“ Spolužáci si mysleli, že je schopen „velkých věcí“.

Kvůli své vášnivosti a zvyku vrhat se do věcí po hlavě si o něm některé ženy myslely, že je divný. Spolužačka ze střední školy v Kemptvillu si

všimla, že „nikdy neměl děvče. Kamarádil se s punkery z mé třídy. Působil divně. Nebylo snadné s ním vyjít.“

Ze začátku se Maguire na střední škole věnoval nejen hudbě, ale i hokeji. Neměl na vrcholovou úroveň, ale byl rychlý a houževnatý. Zdálo se, že to je normální maloměstský kanadský kluk, který žije tak jako ostatní. Co se dělo v něm, nikdo neviděl.

Když mu bylo sedmnáct, začal se měnit. S matkou se moc nesetkával, protože jeho otec se snažil mezi syna a matku vrazit klín. Později se Peter rozhodl, že se znovu ožení a přestěhuje do Ruska, kde bude učit angličtinu. John s ním však jet nechtěl. Chvilí se snažil žít s matkou, ale to se mu nelíbilo, a tak se odstěhoval do Ottawy k babičce. Otec z jeho života zmizel.

Když pochopil, že s matkou žít nemůže, chvatně opustil Kemptville. „Vymazal si všechny přátele na Facebooku a v podstatě zmizel. Neřekl nám proč,“ poznamenal jeho kamarád, když se Maguire proslavil jako propagandista ISIS.

Jedna žena, která s ním pracovala v potravinách, když žil s babičkou, vzpomíná na to, jak se změnil.

„Byl plachý, ale vždycky se snažil upoutat pozornost,“ říká. „Byl také velmi milý a laskavý. Nepřipadalo mi, že by měl nějaké zlé úmysly. Byli tam podivíni, ale to se jeho netýkalo. Byl vlídný, stydlivý, chtěl mít kamarády a toužil po tom, aby byl akceptován.“

Myslím, že byl jako dítě. Když jsem se mu nevěnovala, vynucoval si pozornost. Často, když jsem mluvila s někým jiným, mi skákal do řeči. Takto se mě snažil ujistit o mém přátelství. Tak si ho pamatuju: pořád se snažil dosáhnout toho, aby ho ostatní akceptovali.“

Jeho spolupracovník, který vyrůstal jako muslim, byl překvapen, když slyšel, že Maguire přestoupil na islám. „Kdosi mi zavolał do kavárny a řekl, že John konvertoval. Poslal jsem mu zprávu na Facebooku a zeptal se ho, proč. Pověděl mi, že někdo, s kým pracoval,

mu islám představil. Zajímalo ho to, chtěl vědět, jaké jsou modlitby a pusty.“

Není jasné, zda byl Maguire naverbován lidmi, kteří ho přesvědčili, aby se stal muslimem, nebo zda byl získán větší skupinou propagandistů ISIS, pročešávajících internet a hledajících možné zájemce. Všichni Kanaďané, kteří opustili svou zemi a odjeli bojovat za ISIS, se setkali nejméně s jedním agitátorem. Tito lidé nicméně nebyli přímými agenty ISIS. Šlo o muže s dobrými konexemi na Blízkém východě. Během několika let se Maguire stal oddaným stoupencem ISIS a agitátorem, který hledal možné bojovníky ISIS mezi muslimy v Ottawě a Montrealu, ať už rozenými, nebo konvertity.

Jeho spolupracovnice se s ním znovu setkala, když dokončovala svá vysokoškolská studia. Oba studovali na University of Ottawa, jenže nebyli ve stejném ročníku, a proto se nevidali každý den. Brzy zjistila, že po maturitě přestoupil na islám.

„Na univerzitě býval každý rok v březnu islámský týden. Stával ve stánku a vysvětloval islám kolemjdoucím. Mě se ptal, proč jsem mu nepomohla. Řekl mi, že se po své konverzi změnil. Myslel si, že teď je lepší člověkem. Ale bál se to říct prarodičům. Když si nechal narůst vous, pověděl své babičce, že i Ježíš jej měl. A když mu uvařila vepřové, vždycky se nějak vymluvil, aby ho nemusel jíst. Snažil se svůj islám skrývat.“

Kamarádi, dokonce i ti, kdo byli muslimští konvertité, si o něm po jeho návratu z Kalifornie, kde rok studoval ekonomiku, mysleli, že je odměřený a tajnůstkář. Pohroužil se do na internetu šířených projevů Anwara al-Awlakího, v USA narozeného muslimského duchovního, které jednoduchým, zábavným jazykem přesvědčily k extremistické formě islámu velké množství anglicky hovořících konvertitů. Al-Awlakí se stal propagandistou skupiny al-Káida a dalších džihádistických milicí, přičemž se sám skrýval v Jemenu. Byl zabit při útoku amerických bezpilotních letounů jako vůbec první Američan, s osobním schválením prezidenta

Baracka Obamy. Jeho poselství však inspirovalo mnoho severoamerických teroristů, včetně bratrů Carnajevových, kteří v roce 2013 provedli útok při maratonu v Bostonu. Major Nidál Hasan, jenž v roce 2009 zabil třináct lidí ve Fort Hood v Texasu, byl také jeho fanoušek, stejně jako teroristická buňka zvaná Toronto 18 a někteří Kanaďané, co odjeli na Blízký východ bojovat za ISIS a jeho džihádistickou konkurenci an-Nusrá.

Stephane Pressault, Maguireův známý, který se s ním modlíval na univerzitě, tvrdí, že Maguire si nikoho nepustil k tělu. „Lidé s ním udržovali jen zběžné vztahy.“ Pressault a Maguire se rozešli poté, co Maguire odjel do Sýrie. Pressault nepodporoval extremismus a napsal článek do místních novin, kde hovořil o smrti Damiana Clairmonta, kanadského konvertity z Calgary, který zahynul v boji po boku džihádistů v Sýrii, jako o tragédii.

Adam Gilani, bývalý předseda muslimské studentské asociace z University of Ottawa, tvrdí, že Maguire nikdo v jeho organizaci pořádně neznal. Nikomu ze svých kamarádů z univerzitní muslimské skupiny neřekl o svém záměru vstoupit do ISIS ani s nimi nemluvil o svých přátelích z řad extrémistů. Tak jako skoro všichni ostatní, muslimští studenti z University of Ottawa zjistili, že Maguire vstoupil do ISIS, až když se na YouTube objevilo jeho video.

Zdá se, že dokázal skrýt traumata způsobená problémy v dětství i plány bojovat za islámské extrémisty. „Nevšimli jsme si žádných náznaků, což nás znepokojuje,“ říká Gilani. „Byl izolovaný a nehledal odpovědi na správných místech. My muslimové bychom takové izolované jednotlivce měli kontaktovat.“⁶

ISIS se záměrně snaží přesvědčit zahraniční bojovníky a jeho úsilí je velmi úspěšné. Asi nejtrefnější analogií je republikánské Španělsko na konci 30. let 20. století, kdy levicová vláda verbovala mladé muže z Evropy a severní Ameriky, aby potlačili armádní vzpouru podpořenou Hitlerem a Mussolinim. Fašisté vedení Franciscem Francem tuto

válku sice vyhráli, ale odboroví aktivisté, dělníci a studenti, kteří bojovali na straně levicových republikánů, byli uctíváni jako hrdinové a mučedníci.

Samozvaný Islámský stát, který se prohlásil za nový chalífát, potřebuje lidi. ISIS potřebuje muže pro boj a správu svého území. Láká také mladé ženy, aby se vdávaly za jeho bojovníky, usadily se na území ISIS a měly děti. Zahraniční bojovníci jsou užiteční pro propagandu a psychologickou válku. ISIS díky nim může tvrdit, že jeho verze islámu je přitažlivější než západní hmotná kultura. ISIS není plodem iráckých a syrských povstalců, ačkoli většina jeho bojovníků pochází z tohoto regionu. Je amalgámem džihádistů z Blízkého východu, Afghánistánu, Pákistánu, bývalého Sovětského svazu, Balkánu, Západu a severní Afriky, který se snaží nastolit svou vládu a své hodnoty na dobytém území bez ohledu na náboženské a politické postoje místního obyvatelstva. Musí expandovat, aby přežil. Kolonizace je součástí ideologie ISIS, stejně jako znásilňování, otrokářství, mučení a genocida.

Odhady o počtu Kanadánů bojujících v armádě ISIS kolísají mezi 60 až 150. Vědci, novináři a příslušníci kanadských tajných služeb se pokoušejí tyto Kanadany vystopovat mezi dvaceti až třiceti tisíci zahraničními bojovníky v Sýrii a severním Iráku – jde o polovinu celkové síly ISIS. Někteří, tak jako Maguire, se nestydí ukázat svou tvář na videu a pouštějí se do rozhovorů s novináři a profesory na Twitteru. Jiní se na území ISIS dostali tajně. Je pravděpodobné, že se už nevrátí. Zahraniční bojovníci ISIS, hlavně ti ze západních zemí, většinou umírají rychle.

Pokud si ISIS Maguirovu smrt nevymyslel, což Interpol nevylučuje, patří John Maguire k těm bojovníkům ISIS, co nepřežili dlouho.

V prosinci 2012 Maguire odjel z Kanady do Sýrie. Na Blízký východ se mu povedlo dostat i přesto, že mu kanadská vláda zrušila pas.⁷ Do Sýrie se Maguire pravděpodobně dostal přes prostupnou hranici s Tureckem,

což je země, která má s ISIS velmi složité vztahy. Jak Turecko, tak ISIS jsou nepřáteli Kurdů, jejichž území se táhne od severní Sýrie přes jižní Turecko a severní Irák až do Íránu.

Tehdy bylo snadnější dostat se do oblastí, kde probíhají boje. Před válkou byly ekonomiky severní Sýrie a jižního Turecka úzce propojeny a hranice byla do značné míry otevřená. Turecko se také snažilo svrhnout, nebo alespoň destabilizovat Asadův režim v Sýrii, který se chtěl stát regionální mocností. Jenže Turky vyděsila rostoucí síla Kurdů, a tak se pokusili prosadit svou moc v jižní části země. Předpokládá se, že Maguire se dostal z Turecka tím, že uplatil pohraniční policii.

Nebyl sám. Policie se domnívá, že Maguire byl členem skupiny extrémistů z Ottawy. K té patřil Awso Peshdary, student Algonquin College a univerzitní muslimský vůdce, který podle názoru kanadské policie dal Maguirovi peníze na cestu.

Maguire prošel další proměnou, když vstoupil do armády ISIS pod válečnou přezdívkou Jahjá. Několik let předtím chvatně opustil Kemptville a přestal se stýkat s kamarády, nyní však zůstal s lidmi doma ve styku. Často dával příspěvky na sociální síť jako Twitter a Facebook a byl dobře znám skupince kanadských a jiných reportérů, kteří analyzovali internetovou komunikaci ISIS. Maguire na Facebooku napsal: „Zlo je v kanadské kultuře všudypřítomné. Homosexualita, smilstvo a cizoložství jsou obecně akceptovány, drogy a alkohol jsou snadno přístupné a široce přijímané jako ‚normální‘, ženy a muži nejsou přiměřeně zahalení, hudba hraje ve veřejných prostorech.“

Stewart Bell, novinář z National Post, který píše o terorismu a zkoumá kanadské džihádisty, s Maguirem komunikoval po sociálních sítích v létě 2014. Nalezl tohoto bývalého vysokoškolského studenta právě tehdy, když se ukrutnosti ISIS a jeho expanze dostaly do západních médií. Bell tvrdí, že Maguire nazval Kanadu „zlem“ a prohlásil, že křesťané musejí přestoupit na islám, „nebo budou pobiti“. Bell se ho zeptal, zda je v Islámském

státě. Maguire odpověděl: „Není nic takového jako ISIS. Ale existuje Islámský chalífát.“

Maguire Bellovi pověděl, že Kanada je země, kterou muslimové musejí „kvůli Alláhovi nenávidět“. „Podpořila nepřátele islámu,“ hlavně USA a Izrael, a rozpoutala „válku proti muslimům v Afghánistánu“.

Maguire prohlásil, že se nepokusil pro svou cestu do Sýrie získat podporu svých rodičů. Neřekl o tom ani prarodičům. Ti se o tom dozvěděli, až když našli zprávu v jeho prázdném pokoji. Džihád je „povinností“ a „v této situaci syn musí jít cestou džihádu bez ohledu na to, co říkají rodiče“. „Člověk musí obětovat to, co měl na Západě,“ aby se zavděčil Bohu, „a uskutečnit hidžru do země džihádu.“⁸

Když se na YouTube objevilo Maguireovo video, byl jeho facebookový účet zrušen, dále však bylo poměrně snadné ho kontaktovat. ISIS ho záměrně využíval jako jednoho ze svých propagandistů na sociálních sítích.

Maguire nebyl jedinou „džihádistickou“ hvězdou ve videích, jež hrozila Kanadě, a stejně tak je nevyužíval pouze ISIS. Násir bin Alí al-Ansí, vůdce jemenské al-Káidy, přišel s videem, kde své přívržence vyzývá, aby prováděli své vlastní „samotářské“ teroristické útoky v Kanadě. Podle něj je to jedna „ze západních zemí, které bojují proti islámu v křížáckém tažení“.⁹ Jeden z vyšších velitelů v ISIS ovládaném městě Rakka si pak říkal Abú Muhammad al-Kanadí, což znamená „Mohamedův otec, Kanaďan“. Místní tvrdí, že byl „jedním z knížat, z emírů“ té oblasti. V jednom videu ISIS džihádista z Quebecu před kamerou spalil svůj kanadský pas. Potom do něj několikrát vystřelil.

Na konci roku 2014 se Maguire s armádou ISIS účastnil bojů o kurdské město Kobani. Toto město v severní Sýrii bylo zničeno měsíce trvajícími boji. Na podzim 2014 ISIS obsadil několik vesnic v okolí, načež v říjnu 2014 zaútočil na Kobani, které je centrem této oblasti. Přibližně 400 tisíc lidí, většinou Kurdů, z Kobani a okolních vesnic uprchlo do Turecka.

Město samotné i okolí se proměnily v hromady sutí kvůli dělostřeleckým a leteckým útokům i sebevražedným atentátníkům. Civilisté, kteří uprchli, byli v obtížné situaci. Novinář z časopisu *Vice* označil Kobani za „moderní Stalingrad“. ISIS se pokusil toto město dobýt během čtyřměsíčního obklíčení na podzim a v zimě 2014/2015 a obsadil jeho část, nikdy však nedokázal dobýt celé město. Pokaždé, když byl útok ISIS odražen, islamisté odpoutali pozornost světového veřejného mínění svými videi s brutálními násilnostmi. V zimě byl ISIS z okolí Kobani vytlačen, ale na počátku léta provedl další útok, který vyvolal vlnu uprchlíků. Kobani a okolí bylo srovnáno se zemí a jeho obyvatelé zahynuli nebo uprchli. Jedním z uprchlíků byl i Aylan Kurdí. Tento tříletý hoch se utopil i se svou matkou a starším bratrem, když se snažil dostat na řecký ostrov Kós. Fotografie tohoto chlapce v červených kratasech, tričku a teniskách, jak leží na pláži, v létě 2015 šokovala svět.¹⁰

Bez ohledu na ničení a masakry Maguire podle všeho nikdy nepochyboval o svém přesvědčení. Michelle Shephardová z *Toronto Star*, jedna z nejlepších kanadských zahraničních korespondentek, vystopovala muže, který se s Maguirem na Blízkém východě setkal. Ahmed, dvaadvacetiletý příslušník mediálního odboru ISIS, se s Maguirem setkal v syrském městě Rakka čtrnáct měsíců poté, co Maguire opustil Kanadu. Ahmed se snažil dostat z ISIS pryč, zatímco Maguire toužil po opaku. Ahmed cítil, že ISIS se jím snaží manipulovat, a obával se, že skončí jako dva jeho kamarádi, kteří byli ISIS nařčeni ze špionáže a zavraždění. „Byl pořád spokojený. Bavil se s lidmi, žertoval s nimi,“ říká Ahmed. Maguire byl schopen i nadhledu. Jednou přichytil Ahmeda, když kouřil cigaretu, ale nenahlásil to.¹¹

Na jaře roku 2014 se Maguire sblížil s dívkou jménem Hedeal. Pozval svou matku na svatbu, ale kvůli složité dopravě nemohla přijet. Navíc se znovu provdala a John jejího nového manžela varoval: „Až vstoupíš do pekla, plameny neuhasnou.“¹²

Po nahrání videa, v němž hrozil Kanadě a chválil útok na budovu kanadského parlamentu, se Maguire vrátil na bojiště u Kobani. Podle twitterového profilu napojeného na ISIS byl zabit v boji v lednu 2015. Letecké údery mezinárodní koalice tehdy zničily bunkry ISIS a rozrušily jeho zásobovací linie. Kurdské síly YPG složené z mužů i žen a jednotky Svobodné syrské armády pak napadly Kobani a ISIS vytlačily. Maguire už mezi těmito vytlačenými vojáky nebyl.

KAPITOLA 2

DĚTI JINÝCH MATEK, ARMÁDY JINÝCH MUŽŮ

B YLY DOBY, KDY ZAHRANIČNÍ BOJOVNÍCI BYLI NĚČÍM normálním. Ve středověku se sociopati a násilníci mohli snadno uplatnit v malých armádách, jež bojovaly v nekonečných drobných válkách v Evropě. Zběsilost žoldnéřů v éře před zavedením palných zbraní napodobili v období náboženských válek jezuité se svou oddaností papeži, „i kdyby nás měla jako vojáky Kristovy dostat mezi Turky nebo jiné nevěřící... třeba i do části světa zvané Indie nebo mezi kacíře a nevěřící všeho druhu.“¹³

Ať už lidé bojovali za peníze, pro Krista, nebo jiné božstvo či ideu, považovali boj a válku za způsob, jak nalézt domov.

Adolf Hitler vedl bezcílný život v ulicích, než našel smysl v antisemitismu habsburské Vídně. Po několika letech ve flanderských zákopech za první světové války se předsudky změnily v intenzivní nenávist. Mezi rozčilenými lidmi, co se potloukali po ulicích a hospodách po porážce Německa, našel kamarádství a dokázal vytvořit hnutí, jež přitahovalo

mladé muže. Události pracovaly v jeho prospěch. Revoluce, která svrhla císaře, odhalila propast mezi krajní pravicí a krajní levicí v Německu. Pokusy o státní převrat, hyperinflace a hospodářská krize podryly ekonomickou a společenskou stabilitu a zadusily naděje generace, jež bojovala v zákopech, a lidí, kteří dospívali v prvním poválečném desetiletí. Hitler byl schopen navést poválečnou nespokojenost, frustraci a třídní nenávist směrem k rasismu a hledání obětních beránků.

Byl schopen najít přívržence mezi lidmi, jimž chyběl smysl života. Jedním z nich byl Joseph Goebbels, který vybudoval jednu z nejefektivnějších propagandistických mašinérií dějin. Před setkáním s Hitlerem jeho život nestál za nic. Po něm se natolik ztotožnil s nacismem, že se nedokázal smířit s jeho koncem a zabil sebe a svou manželku a předtím i svých šest dětí.

Před sto lety nebylo v Německu místo pro invalidy. Goebbels, inteligentní chlapec z maloměsta, se narodil se zdeformovanou nohou, což ještě zhoršila nepovedená operace během jeho dětství. Po zbytek života kulhal, ačkoli nosil ortézu. Navíc měřil jenom něco přes metr šedesát, což mu dále komplikovalo život v kultuře, která tak zdůrazňovala vzhled a fyzickou zdatnost.

Za první světové války se proto v ozbrojených silách německých států nenašlo pro Goebbelse upotřebení. Stigma, že nebyl odveden, ho pak sužovalo po zbytek života – Goebbels byl jedním z mála mužů ve špičce nacistického hnutí, kteří se první světové války nezúčastnili. Na počátku 20. let, přestože získal doktorát, pracoval jako nižší bankovní úředník a mnoho peněz nevydělal. Byl v takové depresi, že se dvakrát pokusil o sebevraždu. V rámci své rodiny byl izolován, měl problémy se ženami a považoval se za člověka, jemuž vzali budoucnost.¹⁴

Na začátku roku 1924 Goebbels začal sledovat soudní přelíčení s Adolfem Hitlerem, který se několik měsíců předtím v Mnichově pokusil o státní převrat. Goebbels byl brzy pověřen řízením nacistického hnutí

v Berlíně, kteroužto funkci si ponechal až do chvíle, kdy hlavní město Německa na jaře 1945 dobyli Sověti. Goebbelsova propaganda oslavovala jiného bezcílného, problémového mladé muže. Jmenoval se a Horst Wessel a Goebbelsova mašinerie o jeho osobě vytvořila mnoho mýtů. Skutečnost je mnohem prozaičtější. Narodil se v roce 1907 jako syn luteránského kněze. Rodina žila na maloměstě, ale Wesselův otec se posléze stal pastorem ve velkém kostele v Berlíně v židovské čtvrti. Když bylo Horstovi osm, jeho otec opustil rodinu a začal sloužit jako osobní pastor polního maršála Paula von Hindenburga. O tři roky později se otec, přesvědčený konzervativní monarchista, vrátil z poražené armády. Během puberty Horst řekl rodičům, že nebude pokračovat v tradici dědečka a otce a nestane se knězem. Zdálo se, že nemá žádné plány. Německo bylo v poválečných letech v rozvratu. Levicová vláda, která vznikla po porážce a revoluci, měla vratké základy. Hospodářství bylo otrěseno a země obviněná z vyvolání války musela vítězným mocnostem platit reparače.

Wessel dokončil střední školu a byl přijat na právnickou fakultu berlínské univerzity. Většinu času ale trávil v ulicích v bojůvkách řízených pravicovými politickými stranami. Ze všech ho pžítom vyhodili, protože byl na jejich vkus příliš násilný.

Na kamarády z mokré čtvrti možná dělal dojem, ale ve skutečnosti byl pochybná existence. Bydlel v podnájmech v temných, přelidněných dělnických čtvrtích Berlína a musel si vydělávat jako dělník a řidič. Jeho sousedé byli komunističtí dělníci, s nimiž v noci bojoval. V činžovních domech panovalo podivné příměří a po nočních rvačkách komunisté a nacisté žili vedle sebe v relativním míru.

Wessel své vysokoškolské studium nedokončil. Byl členem dvou studentských organizací, ale poté, co se seznámil s jejich členy, v nich nebyl nijak aktivní. Jediná skupina, která ho zaujala, byly nacistické hnědé košile, k nimž se přidal v roce 1926. Nacisté nabízeli kompletní způsob života: ideologii, vedení, dobrodružství, kamarádství, a dokonce

i šaty. V roce 1926 byli nacisté jedním z mnoha politických gangů, které na ulici bojovaly. Nebylo jasné, zda zvítězí, ale stále sílili.¹⁵ V roce 1929 napsal Wessel jednoduchý text na jednu melodii, aby měl pochodovou píseň, s níž by mohl konkurovat pochodům berlínských komunistických bojůvek. Goebbels text zveřejnil v berlínských nacistických novinách několik měsíců předtím, než Wessela zastřelili komunisté – pravděpodobně kvůli sporu o nájemné v bytě, v němž žil s jednou prostitutkou.

Goebbels hledal hrdinu a nyní ho našel. Tato vražda porušila příměří, jež umožňovalo komunistům a nacistům žít vedle sebe. Město se ocitlo na pokraji nové vlny politického násilí. Goebbels zkrášlil Wesselovu minulost a píseň „Horst Wessel Lied“ se stala nacistickou a později státní hymnou. Wessel, jeho „árijské“ rysy a tato jednoduchá krátká píseň byly důležitou součástí estetiky, která přitahovala mladé muže k nacismu.

Hitler byl průměrný malíř. (Dějiny mohly vypadat jinak, kdyby měl větší talent nebo píli.) Podobně jako jiní raní nacisté však chápal důležitost estetiky. Jejich využití obrazů, výtvarného umění, architektury, emblémů, hudby, filmu, rádia, dokonce i významnými návrháři vytvořené elegantní uniformy byly magnetem, který přitáhl mnoho zájemců. Nacisté předběhli zbytek světa ve vývoji propagandy. Hra obrazů byla pro nacistické hnutí klíčová a uváděla v úžas i ty největší cyniky. Francouzský diplomat André François Poncet tvrdí, že každoroční megalomanský sjezd v Norimberku byl natolik fascinující, že „mnozí se domů vraceli svedeni a podrobeni, ochotni spolupracovat, neschopni vnímat temnou realitu skrytou za falešnou pompou.“ Philip Johnson, první kurátor architektonického oddělení newyorského Muzea moderního umění, navštívil tento sjezd v roce 1938 a byl celou show uchvácen, byť, naštěstí, ne jejím poselstvím. „Bylo to jako při Wagnerově opeře Prsten (Nibelungů), i když jste byli nejdřív lhostejní, přinejmenším to na vás udělalo dojem, a pokud jste tomu už předtím věřili, efekt byl mnohem výraznější. I Američané, co tam byli – a to nebyli žádní spojenci nacistů –, tím byli uneseni.“¹⁶

Velká část Evropy byla Hitlerovým hnutím přitahována. Po válce celý kontinent tvrdil, že je Hitlerovou obětí, ale faktem je to, že na konci války v německé armádě a v SS sloužil zhruba milion cizinců a že tisíce lidí z celé Evropy dobrovolně pracovaly pro Třetí říši ve svých domovech. Ve wehrmachtu byli Irové, Angličané, Američané, Číňané, Švýcaři, Portugalci, Švédové a tisíce dalších dobrovolníků ze zemí, které nacisté dobyli. Kanaďané se u Antverp v ústí Šeldy střetli s ruskými vojáky a na nizozemském pobřeží narazili na Indy v německých uniformách. Někteří z těchto mužů, hlavně Rusové, byli odvedenci nebo váleční zajatci a vstoupili do německého vojska, aby přežili, ale většina z nich – a všichni ti, co přišli z neutrálních zemí –, opravdu věřili v prosperující, sjednocenou, spořádanou a jednoduchou Evropu, kterou jim Hitler nabídl.

Nacističtí verbíři pročešávali zajatecké tábory a hledali muže z Velké Británie a jejího Commonwealthu, kteří by byli ochotni vstoupit do Legie sv. Jiří, jednotky SS, jež byla pravděpodobně založena z propagandistických důvodů. Souhlasili s tím pouze tři Kanaďané. Němečtí generálové to celé považovali za pochybné a obávali se, že vymývání mozků válečných zajatců chráněných ženevskými konvencemi je nelegální (sovětský svaz nebyl jejich signatářem, takže Němci při mučení a vraždění jeho vojáků neměli žádné zábrany). Pouze několik odhodlaných britských antikomunistů bylo nasazeno v boji a ti potom patřili mezi poslední padlé v bitvě o Berlín.

Kanaďané, kteří uvěřili Hitlerovi, zůstali v Kanadě. Nenávistná kampaň proti Židům a dalším „cizákům“ započala ještě před Hitlerovým příchodem k moci. Římskokatolická církev v Québecu se svým tiskem a odbory veřejně podporovala Mussoliniho fašistický režim v Itálii. Během hospodářské krize troje montrealské noviny nedělaly nic jiného, než že šířily antisemitismus, a protižidovské výpady byly běžné i u „normálnějších“ novin, jako byl Le Devoir. Po roce 1933 už existovalo malé, ale aktivní fašistické hnutí v Québecu, které nicméně nebylo omezeno jen

na tuto provincii. Organizace jako Ku Klux Klan a Loyal Orange Lodge měly ohlas v dalších částech země, hlavně na západě a v Ontariu. Ještě před vznikem nacismu existovaly v Ontariu Swastika Clubs, které přijaly fašistickou ideologii. Na západě byla Nacionalistická strana nahrazena Kanadskou unií fašistů. Všechny tyto skupiny přitahovaly lidi, kteří věřili, že hospodářské a sociální problémy, jimiž trpěl svět po první světové válce, demokratické vlády nejsou schopny vyřešit.

Adrien Arcand, vysoký hubený muž, který napodoboval Hitlerův řečnický styl, byl vůdcem hlavní fašistické strany v zemi, Národní unionistické strany Kanady (National Union Party of Canada). Šlo o neúspěšného novináře, jenž byl kvůli své nesnášenlivosti vypuzen z hlavních québeckých novin a skončil jako člověk vydavatele Josepha Ménarda. Ačkoli oba působili na okraji mediální scény i politiky, byli finančně podporováni bohatšími, váženějšími sympatizanty – tak jako Hitler na počátku své kariéry. V roce 1929 vytvořili nacionalistickou skupinu Ordre Patriotique des Goglus. O rok později Arcandova média přiměla dvaadvacet tisíc montrealských Italokanaďanů podpořit jeho kandidáty do městské rady, přičemž zdůrazňoval sympatie kandidátů pro Mussoliniho. V té době byl Mussolini silně podporován Vatikánem a katolická církev byla základem intelektuálního života v Québecu. (Camillien Houde, Arcandův kandidát na starostu Montrealu, se později stavěl proti účasti Québecanů v druhé světové válce a většinu války strávil v internačních táborech.)

V jednu chvíli Arcand tvrdil, že má jen v Montrealu sedmdesát tisíc příznivců. To se zdá být nadsazené, ale každopádně byl schopen zaplnit velké sály ve městě a uplatnit jistý politický vliv, především na úrovni městské rady. Mezi jeho nejlepší organizátory patřili kněží. Když Italové v roce 1935 napadli Habeš, kněží za pomoci italských diplomatů vedli kampaň, v níž přesvědčovali montrealské ženy italského původu, aby darovaly své snubní prsteny Mussolinimu. Mimo církev se většina fašistických vůdců spíše potácela životem. Obvykle to byli oběti chronické

nezaměstnanosti v Québecu a bídy třicátých let. Dokonce i ti úspěšní, jako Gabriel Lambert, trpěli pocitem křivdy. V případě doktora Lamberta šlo o hněv na lékaře, kteří se mu vysmáli kvůli jeho tvrzení, že oko je zrcadlem těla a že všechny nemoci lze zachytit a diagnostikovat na sítnici pacienta. Lambert byl autorem té nejvášnivější propagandy québeckého fašistického hnutí.

Byli tu i jiní propagandisté z řad společensky neúspěšných lidí, jako třeba lékař P. E. Lalanne a Jean Tissot, policejní šéf odlehlého Rouynu v Québecu. Tissot tam byl poslán poté, co byl propuštěn z řad ottawské policie za pomluvu A. J. Freimanna, majitele obchodu v centru města. Stejně jako nacisté organizovali québečtí fašisté bojkot židovských podniků, byť bez násilí Hitlerových pouličních bojůvek.

Kanadští fašisté ve skutečnosti neměli možnost bojovat v zahraničí. Španělští vzbouřenci vedení Franciscem Francem a podporovaní Hitlerem a Mussolinim nehledali vojáky, natožpak z řad nevycvičených a neprověřených kanadských sympatizantů. Arcand a jeho přívrženci, kteří byli okolnostmi a geografii přinuceni zůstat doma, se tak pokoušeli vytvořit nacistický stát v Kanadě. Rovněž se pokoušeli narušovat mítinky levicových španělských republikánů, kteří navštívili Montreal, a snažili se získat peníze a rekruty. V Torontu policie s kanadskými fašisty sympatizovala, když se prali se stalinisty a trockisty nebo když napadli Židy při výtržnostech v torontském parku Christie Pits v roce 1933.

Arcandovi muži a fašisté v anglicky hovořící části Kanady nosili hnědé a černé fašistické uniformy. Také mávali vlajkami se svastikou ozdobenou javorovými listy, nad kterou byl vyobrazen bobr. Arcandovy noviny *Le Fasciste Canadien* se proměnily z druhořadé tiskoviny v profesionálně působící časopis. Když se však Hitler a katolická církev dostali v roce 1938 do konfliktu, fašismus ve zbytku země slábl a v Québecu se toto hnutí začalo hroutit. Arcand, který byl nyní poněkud, byť ne naprosto, izolován, bránil Hitlera, když uzavřel smlouvu se Stalinem a provedl

útok na Polsko. O rok později to vypadalo, že Kanada prohrává válku, a vláda začala zatýkat příslušníky páté kolony, včetně Arcanda a jeho nohsledů. Hlavní i bulvární noviny však stále napadaly Židy a podporovaly vichistický režim ve Francii až do jeho hořkého konce. Po válce se québecký nacionalismus fašistických prvků zbavil, ačkoli rasismus, který byl v tomto hnutí obsažen, se občas dostane na povrch.¹⁷

Také komunismus přitahoval mladé lidi. Jakmile bolševici uchvátili moc v Rusku, otevřeli hranice cizincům, hlavně z propagandistických důvodů. Většina imigrantů byla přitom zpočátku motivována iluzemi a ne skutečnou znalostí situace v Rusku. Komunisté doufali, že vytvoří skupinu zahraničních agitátorů, kteří se vrátí do svých zemí, kde zahájí revoluci. Dveře byly také otevřené pro každého, kdo tvrdil, že je z náboženských nebo politických důvodů pronásledován. Nabídky Sovětů využily tisíce marxistů, ale jen málokterý z nich byl pak v Rusku spokojený. Občanská válka byla brutální a mnoho cizinců, byť šlo o přesvědčené komunisty, se raději vyhnulo vojenské službě. Sověti se je pokoušeli dostat do boje nabídkou občanství, ale již tři roky po revoluci pochopili, že cizinci jsou spíš zátěží než přínosem. Na počátku 20. let, když svět sužovala poválečná krize a Sovětský svaz se potácel od katastrofy ke katastrofě, se dveře pro cizince zase zavřely.

Obyvatelé Západu tak museli zůstat ve svých zemích. Ve 20. letech podporovaly domácí komunistické skupiny stovky Kanadanů, většinou neasimilovaných přistěhovalců. Často byli loajálnější k Sovětskému svazu než ke Kanadě a Sověti ty nejdůvěryhodnější využívali jako špiony. Během 20. let narostl počet členů kanadské komunistické strany na zhruba tři tisíce. Kanada navázala diplomatické vztahy se Sovětským svazem a jeho diplomaté působili jako verbíři agentů a rezidenti. Přívržence nacházeli v odborových střediscích a společenských klubech v dřevařských a hornických osadách. Městečka, která jsou dnes součástí města Thunder Bay, s velkou komunitou vykořisťovaných finských dělníků, byla

plodnou půdou. Stejně tak Winnipeg, kde na jaře 1919 vypukla násilná generální stávka. Komunisté byli sledováni americkými agenty, kteří měli své základny ve Winnipegu i jinde. Američané posílali do Washingtonu zprávy o mladých mužích, kteří byli pozváni do Sovětského svazu. Kanadská policie už ve 20. letech zastavila vydávání komunistických novin a tento zákaz platil i během druhé světové války, přestože Sověti byli kanadskými spojenci proti Hitlerovi.¹⁸

Kanaďané nemají sklony k válčení, pokud nejsou vyprovokováni. Vždy se však najde malá skupina Kanaďanů ochotných bojovat v zahraničí, přestože nepřítel není hrozbou pro ně ani pro jejich vlast. V koloniálních časech někteří dobrovolně vstoupili do americké občanské války, obvykle na straně Británie. Přestože otrokářství v Kanadě existovalo do 19. století, většina Kanaďanů z něj nijak neprofitovala a za americké občanské války sympatizovala se Severem. Pro Frankokanaďany byl dalším stimulem fakt, že britská vláda podporovala Konfederaci. A navíc tu byla skutečnost, že rekruti dostávali poměrně vysoký žold.

Dobrodruhové z řad míšenců a indiánů, kteří po úpadku obchodu s kožešinami přišli o živobytí, pluli v letech 1884–1885 proti proudu Nilu, aby prolomili obklíčení Chartúmu silami Muhammada Ahmada bin Abd alláha, samozvaného mahdího, tedy muslimského mesiáše. Vysokoškolsí studenti se na konci 19. století vydávali do boje proti Búrům v Jižní Africe, částečně proto, že věřili propagandě britského impéria, částečně proto, že to v militarizované společnosti, kde vojenská služba v důstojnické pozici mohla muže přivést do vyšší sociální vrstvy, bylo považováno za správnou věc. A v Montrealu studenti McGill University zjistili, že podpora búrské války má kouzlo i díky tomu, že provokuje mladé muže z frankofonních škol.

Za hospodářské krize odešlo asi dvanáct set Kanaďanů bojovat do Španělska na straně jeho socialistické vlády. (Pouze dva Kanaďané vstou-

pili do sil Francisca Franca a oba rychle dezertovali.) Víc než čtyři sta Kanadánů bylo za občanské války, která skončila jen několik měsíců před vypuknutím druhé světové války, ve Španělsku zabito. Průměrný kanadský dobrovolník ve španělské republikánské armádě měl dvaatřicet let, a byl tak o pět let starší než typický Američan, který odjel do Španělska. Mnozí z nich nepoznali nic než bídu. Tato generace neměla moc šancí na pracovní uplatnění nebo na studium. Mnozí mladí muži hledali odpovědi na své osobní problémy a hospodářskou krizi u levice nebo, v anglofonní Kanadě spíš zřídka, u fašismu. Španělští republikáni dokonce přijímali i trestané lidi. Obvykle jejich prohřešky měly co do činění s komunistickými protesty, násilnostmi při stávkách nebo s činy, z nichž policie vinila ty nejchudší – potulkou, prací načerno nebo jízdou v nákladních vlacích. Ti největší zločinci odcházeli do francouzské cizinecké legie. Zhruba 215 Kanadánů bojujících ve Španělsku, většinou těch starších, mělo vojenský výcvik a byli to veteráni z první světové války nebo následných konfliktů.

Pozoruhodná je skutečnost, že velká většina kanadských dobrovolníků, kteří válčili ve Španělsku, se narodila mimo Kanadu. To také platí o prvních dobrovolnících v první světové válce, z nichž téměř všichni byli čerství přistěhovalci z Británie. Přibližně 78 % dobrovolníků ve Španělsku se usadilo v Kanadě na konci 20. let a tehdy to byli děti nebo pubescenti.¹⁹ Kanadský kontingent byl složen výhradně z mužů, ačkoli ti bojovali po boku Španělek, jež vstoupily do republikánských sil. Značná část byla složena z lidí bez domova, kteří už za sebou měli cestu přes Atlantik, takže odjezd do Španělska pro ně neznamenal tak radikální rozhodnutí. V novinách viděli inzeráty nabízející plavbu zdarma a dobrodružství. Pro inteligentní mladé muže, jako byl mladý komunista a přesvědčený antifašista Jules Pavio, Španělsko nabídl možnost přejít od slov k činům.²⁰ A mnozí z nich si v době, kdy se demokratické vlády snažily ustupovat Hitlerovi, uvědomili, jaké nebezpečí znamenají

fašističtí diktátoři, a dospěli k přesvědčení, že se blíží válka. Takže se rozhodli do ní vstoupit.

Co přitahovalo zahraniční bojovníky do Španělska? Částečně to byl střet světónázorů krajní levice a krajní pravice, odrážející se ve rvačkách na ulicích mnoha evropských metropolí. Němečtí a italští levičáci doufali, že vytvoří ozbrojené hnutí, které dorazí až do ulic Berlína a Říma. Někteří, včetně členů mužstev, jež uvízla na dělnické olympiádě v Barceloně, když vypukla válka, se zkrátka ocitli ve špatnou dobu na špatném místě. Ale většina tam byla proto, že tam být chtěla. Mnozí byli odhodlaní komunisté – lidé z továren, dřevorubeckých táborů a univerzit. Další zase chtěli změnit svůj život.

Dnes je ISIS nejznámějším verbířem zahraničních bojovníků, ale není jedinou milicí v Iráku a Sýrii, která má ve svých řadách cizince. Všechny islamistické bojůvky totiž cizince hledají. A v roce 2014 to platilo i o kurdských jednotkách. Uvědomily si, že potřebují schopnosti mužů vycvičených v zahraničních armádách. A pochopily i jejich propagandistickou hodnotu – hlavně když někteří z nich zahynuli. Všechny strany se snaží získat podporu zahraničních vlád. Rusko a Írán podporují Asadův režim. Koalice vedená Francouzi a Američany bombarduje ISIS hlavně ve službách irácké vlády. Západní země, včetně Kanady, mají své „poradce“ v iráckých a kurdských silách bojujících proti ISIS.

Carleton Place není daleko od Kemptvillu, domova Johna Maguira. Též se jedná o městečko poblíž Ottawy. S hlavním městem Kanady ho spojuje čtyřproudová dálnice, a tak tam do značné míry vymizel maloměstský život, jakkoli má to místo stále má étos zapadákov. Na hlavní ulici najdeme památník kapitána Roye Browna, pilota, který za první světové války sestřelil Rudého barona Manfreda von Richthofena. Nedaleko je u jednoho domu pamětní deska připomínající rodiště Jamese Naismithe, vynálezce basketbalu.

Dillon Hillier se v Carleton Place narodil v roce 1988. Také on se vydal bojovat na Blízký východ, jenže na straně kurdské Pešmergy. „Pešmerga“ znamená „ty, kdo se střetnou se smrtí“ a jde o bojové jednotky hlavních kurdských sil.

Hillier je v mnoha ohledech jiný než Maguire. Jeho otec Randy je elektrikář. Jejich rodina drží při sobě a rodiče se nerozvedli. I teď Dillona jeho bratři podporují více než slovy.

Nejde však o typickou rodinu z Ottawa Valley. V Dillonově dětství Randy Hillier všechny přestěhoval z Ottawy do městečka Perth, kde jeho manželka Jane našla 150 let starý zděný venkovský dům stojící v ústraní. Perth je oporou ontarijských konzervativců a Randy Hillier zastupuje tuto oblast v ontarijském parlamentu.

Dillon v roce 2010 vstoupil do pluku kanadské lehké pěchoty princezny Patricie a většinu výcviku strávil v Shilohu v Manitobě. Několik let pobýval na základnách v Kanadě, načež byl vyslán do Afghánistánu. Tam byl přidělen do Kandaháru, kde sídlilo velení Usámy bin Ládina a kde měl Tálibán velkou podporu.

Jenže v té době už boj skončil. Předtím Kanaďané vedli ze své základny na kandahárském letišti válku proti jednotkám Tálibánu v okolí. V době, kdy tam v roce 2013 dorazil Hillier, už jejich úkolem bylo něco jiného – výcvik afghánských vládních vojáků a policie. Po skončení turnusu Hillier v březnu 2014 v hodnosti kaprála svlékl uniformu. Brzy byl najat kurdskou milicí Pešmerga.

S tou se seznámil prostřednictvím Facebooku. Jeden příslušník amerických rangers ho doporučil Kerry Dragonové, která ho seznámila s člověkem, co si říkal Ali. Verbíř Pešmergy ho nijak moc neprověřoval. „Jsem kanadský veterán,“ řekl Hillier Alimu.

„Jo, tak dobrá,“ odepsal Alí. „Viděl jsem vaše fotky na Facebooku a vím, že jste byl v Afghánistánu, to by mělo dostačovat.“

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.